

การไต่ถามซึ่งกรมสิทธิ

เรื่องอากาศเอกนิติ ผดุงชัย

002784

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

115943578

WAYS OF ACQUISITION OF OWNERSHIP

Captain Niti Phadungchai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การโต้วาทีกรรมสิทธิ์

โดย

เรื่ออากาศเอกนิติ ผดุงชัย

แผนกวิชา

นิติศาสตร์

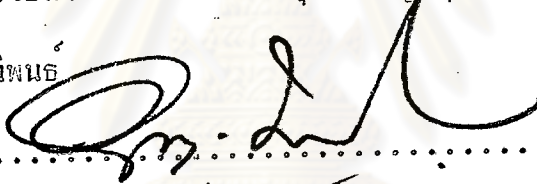
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ วัง วีระพงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... รักษาการในตำแหน่ง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ บุณนาค) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฤดี มงคลนาวิน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ วัง วีระพงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ บัญญัติ สุชีวะ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์

ชื่อนิติกร

เรืออากาศเอกนิติ ผดุงชัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อ.อาจารย์ วังษ์ วีระพงศ์

แผนกวิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

2521

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ในบทที่ 1 กล่าวถึงบททั่วไป ซึ่งเป็นบทที่จะปูพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ โดยบทนี้ได้กล่าวถึงความหมายของกรรมสิทธิ์โดยสังเขป ประวัติการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ และวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ตั้งแต่ดั้งเดิมจนกระทั่งกล่าวถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ในกฎหมายในปัจจุบัน

บทที่ 2 เป็นบทที่กล่าวถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบโดยดำเนินการอธิบายถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ในส่วนควบในอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ว่ากฎหมายประเทศต่าง ๆ มีหลักเกณฑ์อย่างไร แล้วสรุปในเชิงเปรียบเทียบหาข้อยุติว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยควรจะมีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง

บทที่ 3 เป็นบทที่กล่าวถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์โดยเข้าถือเอาซึ่งสังหาริมทรัพย์ไม่มีเจ้าของ โดยดำเนินการอธิบายถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของว่ากฎหมายประเทศต่าง ๆ มีหลักเกณฑ์อย่างไร โดยแบ่งเป็นทรัพย์ไม่มีเจ้าของมาแต่ดั้งเดิม และทรัพย์ที่มีเจ้าของแต่เจ้าของไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ของนั้นแล้ว แล้วสรุปในเชิงเปรียบเทียบหาข้อยุติว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยควรจะมีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง

บทที่ 4 เป็นบทที่กล่าวถึงวิธีการไต่ถามซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหาย ทรัพย์สินอันตกหรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำหรือเข้ายึดขึ้นฝั่ง ทรัพย์สินซึ่งได้ใช้หรือไต่ถามหรือเกี่ยวกับการ

กระทำผิด ทรัพย์สินมีค่าและโดยสุจริตในพฤติการณ์พิเศษ โดยคำนึงการอธิบายถึงวิธีการ
ได้มาโดยวิธีต่าง ๆ ดังกล่าว ว่ากฎหมายต่างประเทศมีหลักเกณฑ์อย่างไร แล้วสรุปใน
เชิงเปรียบเทียบหาข้อยุติว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยควรจะมีหลัก
เกณฑ์อย่างไรบ้าง

บทที่ 5 เป็นบทที่กล่าวถึงวิธีการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยอายุความ โดยอธิบาย
ถึงลักษณะของการครอบครองก่อน เพื่อเป็นรากฐานในการทำความเข้าใจถึงวิธีการได้มา
ซึ่งกรรมสิทธิ์โดยอายุความหรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ ทั้งใน
อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ โดยคำนึงการอธิบายถึงวิธีการได้มาโดยวิธีนี้ว่ากฎหมาย
ต่างประเทศมีหลักเกณฑ์อย่างไร แล้วสรุปในเชิงเปรียบเทียบหาข้อยุติว่าประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ของไทยควรจะมีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง

บทที่ 6 เป็นการกล่าวถึงวิธีการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน เป็นการอธิบายวิธีการได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497

บทที่ 7 เป็นการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยทางนิติกรรม เป็นการอธิบายถึงการ
เปลี่ยนมือของกรรมสิทธิ์จากการวิธีการได้มาโดยวิธีนี้ โดยอธิบายเปรียบเทียบกับกฎหมาย
ต่างประเทศ

บทที่ 8 เป็นการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยทางมรดก เป็นการอธิบายถึงการเปลี่ยน
มือของกรรมสิทธิ์จากการตายโดยที่ผู้ตายทำพินัยกรรมไว้ กับกรณีที่ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมไว้
โดยคำนึงการอธิบายโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

บทที่ 9 เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะอันได้จากการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นการ
สรุปการค้นคว้าทั้งหมดที่ได้รวบรวมจากตำรากฎหมายทั้งของไทยและของต่างประเทศ

Thesis Title: Ways of Acquisition of Ownership
Name: Captain Niti Phadungchai
Thesis Advisor: Mr. Wongse Virapongse
Department: Law
Academic Year: 1978

Abstract

In this thesis, Chapter 1 is about general explanation of the basis of the understanding for the nodes of the acquisition of the ownership. This chapter describes the meaning of the ownership summarily and the ways or the nodes of the acquisition of the ownership in the former days as soon as the nodes of the acquisition of the ownership in now a day.

Chapter 2 is about the nodes of the acquisition of the ownership by way of the components or accessions. This chapter is devided into two kinds of properties that is the immovable and the movable together with the principles of foreign countries, then concluding by comparing with the principles of the foreign countries and finding out the absolute principles which are suitable for The Civil and Commercial Code of Thailand.

Chapter 3 is about the nodes of the acquisition of the ownership by way of occupation of an ownerless movable with the principles of foreign countries, by being devided into

two kinds of the ownerless movable that are the ownerless movable originally and the ownerless movable abandoned, then concluding by comparing with the principles of foreign countries and finding out the absolute principles which are suitable for The Civil and Commercial Code of Thailand.

Chapter 4 is about the modes of the acquisition of the ownership by way of finding of lost properties, finding of properties thrown into the sea or water ways or washed ashore, movable has been acquired through or is otherwise connected with an offence, a movable of value, and by good faith in the special circumstances, by comparing with the principles of foreign countries and finding out the absolute principles which are suitable for The Civil and Commercial Code of Thailand.

Chapter 5 is about the modes of the acquisition of the ownership by way of prescription that describes first possession for the basic of the understanding to the mode of the acquisition of the ownership by the way of prescription or the way of adverse possession of the immovable and the movable by comparing with the principles of foreign countries and finding out the absolute principles which are suitable for The Civil and Commercial Code of Thailand.

Chapter 6 is about the modes of the acquisition of the ownership by the provisions of The Land Law B.E.2497.

Chapter 7 is about the modes of the acquisition of the ownership by way of the juristic acts that explains the transmission of the ownership by the juristic acts by comparing with the principles of foreign countries.

Chapter 8 is about the modes of the acquisition of the ownership by way of succession that explains the transmission of the ownership by way of succession. This chapter is divided into two parts ; the way of the deceased having a testament and the way of the deceased having no testament by comparing with the principles of foreign countries.

Chapter 9 is about the conclusions and the recommendations of this thesis which are the conclusions upon foreign or Thai textbooks.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยแนวความคิดอันเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษานิติศาสตร์แห่งประเทศไทย ของท่านคณะบดีคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ที่เป็นผู้ดำริให้มีการเปิดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทในคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์ จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาหลายท่านได้มีโอกาสทำการศึกษาวิจัยงานทางนิติศาสตร์หลายด้านอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์อย่างยิ่ง นับว่าท่านเป็นผู้ที่เล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาวิชานี้ และเป็นผู้ที่มีปณิธานที่จะสร้างสรรค์ให้การศึกษาวิชานี้ได้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ส่วนผู้ที่เป็หัวใจสำคัญในการค้นคว้าวิจัยได้แก่ท่านอาจารย์ ดร. วงษ์ วีระพงศ์ ซึ่งท่านกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่าง ๆ โดยเฉพาะท่านมีความรู้ทางด้านกฎหมายฝรั่งเศส ตลอดกระทั่งขั้นตอนการวิจัยทุก ๆ ตอน นับว่าเป็นอีกท่านหนึ่งที่เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์แก่ตัวผู้วิจัยและผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์โดยแท้ นอกจากนี้ผู้ที่สมควรจะกล่าวไว้ในที่นี้อีกท่านหนึ่งคือ ท่านอาจารย์ บัญญัติ สุชีวะ ผู้ซึ่งเป็นกรรมการร่วมในการตรวจและสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพราะนอกจากท่านผู้นี้จะมีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาว่าด้วยทรัพย์สินและมีความรู้ในทางกฎหมายทรัพย์สินของอังกฤษแล้ว ก็นับว่าท่านได้เสียสละเวลาส่วนตัวซึ่งปกติท่านก็มีน้อยอยู่แล้ว เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีได้สมควรมุ่งหมายของคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ใคร่ขอถือโอกาสขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะกรรมาการกฤษฎีกา ห้องสมุดกระทรวงยุติธรรม และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมตลอดกระทั่งห้องสมุดของคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองที่กรุณาให้ความร่วมมือในการใช้ห้องสมุดด้วยดีตลอดมา จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งหลายไว้ ณ ที่นี้อีกครั้งหนึ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ท
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	น
กิตติกรรมประกาศ.....	ผ
บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์.....	1
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	1
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	2
บทที่ 1	
บททั่วไป.....	3
กรรมสิทธิ์คืออะไร.....	3
ก. องค์ประกอบของกรรมสิทธิ์.....	4
1. Usus	4
2. Fructus	4
3. Abusus	4
4. มีสิทธิจะติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนจากผู้ที่ไม่ได้สิทธิจะยึดถือ.....	4
5. มีสิทธิชั่วคราวมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมี ขอบข่ายกฎหมาย.....	6
ข. ลักษณะของกรรมสิทธิ์.....	6
1. กรรมสิทธิ์มีลักษณะเด็ดขาด (แน่นอน) และเป็นส่วนบุคคล.....	6
2. กรรมสิทธิ์มีลักษณะถาวร.....	7

	หน้า
วิธีการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์.....	8
ก. โดยหลักการกรรมสิทธิ์เป็นทรัพย์สินที่โอนกันได้.....	8
ข. ประวัติการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์.....	8
1. กฎหมายของชาวบาบิโลน.....	8
2. กฎหมายโรมัน.....	9
ก. วิธีการได้มาโดยการสืบทอดหรือการโอน.....	9
ข. วิธีการได้มาตามธรรมดาโดยกฎหมาย.....	9
ค. วิธีการได้มาตามธรรมดาโดยธรรมชาติ.....	9
ค. วิธีการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในปัจจุบัน.....	10
1. การได้มาโดยนิติเหตุ.....	11
2. การได้มาโดยทางอื่น.....	11
3. การได้มาโดยทางสัญญา.....	11
ง. ลิขสิทธิ์และนิมิตสิทธิ์.....	12

บทที่ 2

การได้กรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบ.....	16
นโยบายของกฎหมายเกี่ยวกับเหตุที่ต้องมีหลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบ.....	16
แนวการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบของประเทศต่าง ๆ	17
ก. การบัญญัติโดยอาศัยหลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งการรวมสภาพทรัพย์สิน (Accession)	17
ข. การบัญญัติโดยอาศัยหลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบ (Component)	19

	หน้า
กฎหมายโรมัน.....	24
ก. กรณีสังหาริมทรัพย์.....	24
ข. กรณีอสังหาริมทรัพย์.....	25
กฎหมายอังกฤษ.....	25
กฎหมายญี่ปุ่น.....	26
กฎหมายอาร์เจนตินา.....	30
กฎหมายฟิลิปปินส์.....	31
กฎหมายเยอรมัน.....	32
กฎหมายฝรั่งเศส.....	36
หลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักส่วนควบในกรณีต่าง ๆ ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย.....	37
ก. การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนควบในอสังหาริมทรัพย์.....	38
1. ที่งอกริมตลิ่ง.....	38
ก. คำจำกัดความ.....	38
ข. เหตุผลในการบัญญัติ เรื่องที่งอกริมตลิ่ง.....	40
ค. การก่อตัวของที่งอก.....	40
ง. ชนิดของที่ดินริมตลิ่งที่จะได้กรรมสิทธิ์ในที่งอก.....	44
จ. กรรมสิทธิ์ในที่งอกตกเป็นของเจ้าของที่ดินริมตลิ่ง.....	47
1. เมื่อใดจึงจะถือว่าเป็นที่งอก.....	47
2. การได้กรรมสิทธิ์ในที่งอก.....	48
ฉ. การปันเขตที่งอก.....	50
ช. หลักเกณฑ์ยังไม่ปรากฏในกฎหมายไทย.....	51
ฅ. ขอบเขตการตีความของศาลฎีกา.....	54

	หน้า
2. เกาะหรือทางน้ำที่เพิ่มขึ้น.....	58
ก. กฎหมายโรมัน.....	58
ข. กฎหมายฟิลิปปินส์.....	58
1. การเกิดเกาะ.....	60
2. การเกิดทางน้ำที่เพิ่มขึ้น.....	60
3. การได้กรรมสิทธิ์เหนือเกาะ.....	60
ก. เกาะที่เกิดขึ้นในทะเล.....	60
ข. เกาะที่เกิดขึ้นในแม่น้ำ.....	61
4. กรรมสิทธิ์เหนือทางน้ำที่เพิ่มขึ้น.....	61
ก. กรรมสิทธิ์เหนือท้องทางน้ำใหม่.....	61
ข. กรรมสิทธิ์เหนือท้องทางน้ำเดิม.....	61
3. ส่วนควบโดยสิ่งปลูกสร้าง.....	62
ก. สร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่น.....	62
1. กฎหมายโรมัน.....	63
2. กฎหมายฝรั่งเศส.....	64
3. กฎหมายอาร์เจนตินา.....	64
4. กฎหมายญี่ปุ่น.....	68
ก. ความหมายของคำว่าโรงเรือน.....	69
ข. คำว่าสุจริตและไม่สุจริต.....	70
ค. คำว่าประมาณเงินแล้ว.....	72
ง. การได้กรรมสิทธิ์ในโรงเรือน.....	73
จ. การติดคำนวณค่าทดแทน.....	73

	หน้า
1. การก่อสร้างโดยสุจริต.....	74
2. การก่อสร้างโดยไม่สุจริต.....	76
ข. สร้างโรงเรือนรुकล้าลงในที่ดินของผู้อื่น.....	77
1. กฎหมายเยอรมัน.....	78
2. นโยบายของกฎหมาย.....	80
3. การรูกล้า.....	80
4. การได้กรรมสิทธิ์ในส่วนที่รูกล้า.....	82
5. เกี่ยวด้วยค่าทดแทน.....	82
ค. การสร้างโรงเรือนในที่ดินที่เป็นเจ้าของโดยมีเงื่อนไข.....	84
1. การได้กรรมสิทธิ์ในโรงเรือนเหนือพื้นดินที่เป็นเจ้าของโดยมีเงื่อนไข.....	85
2. เกี่ยวด้วยค่าทดแทน.....	86
ง. การสร้างสิ่งอื่นปลูกต้นไม้หรือธัญญาภินที่ดินของผู้อื่น.....	86
1. กฎหมายโรมัน.....	86
2. กฎหมายฝรั่งเศส.....	87
3. กฎหมายอาร์เจนตินา.....	88
4. กฎหมายฟิลิปปินส์.....	89
5. กฎหมายญี่ปุ่น.....	91
6. แนวการบัญญัติกฎหมาย.....	91
7. ความหมายของการก่อสร้างใด ๆ.....	92
8. การได้กรรมสิทธิ์เหนือการก่อสร้างซึ่งติดที่ดินการเพาะปลูกต้นไม้หรือธัญญาภิน.....	93

จ. การสร้างสิ่งปลูกสร้างคนไม้หรือธัญพืชในที่ดินของคนตาย	
สัมภาระของผู้ขึ้น.....	94
1. กฎหมายโรมัน.....	94
2. กฎหมายฝรั่งเศส.....	94
3. กฎหมายญี่ปุ่น.....	95
4. กฎหมายอาร์เจนตินา.....	95
5. กฎหมายฟิลิปปินส์.....	96
6. นโยบายของกฎหมาย.....	98
7. ชนิดของสัมภาระ.....	99
8. การได้กรรมสิทธิ์.....	100
9. เกี่ยวกับความสุจริต.....	100
10. หน้าที่และสิทธิของเจ้าของสัมภาระ.....	101
ก. ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยสุจริต.....	102
ข. ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยไม่สุจริต.....	102
ค. ในกรณีที่มิได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับความสุจริตไว้ใน กฎหมาย.....	102
ข. การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยหลักแห่งส่วนทวบในสังหาริมทรัพย์.....	104
1. การเอาสังหาริมทรัพย์ของบุคคลหลายคนมารวมกัน.....	104
ก. กฎหมายโรมัน.....	104
ข. กฎหมายเยอรมัน.....	106
ค. กฎหมายฝรั่งเศส.....	108
ง. กฎหมายอาร์เจนตินา.....	109
จ. กฎหมายญี่ปุ่น.....	111

ฉ. กฎหมายฟิลิปปินส์.....	112
ช. ลักษณะการรวมเข้าด้วยกัน.....	115
1. Commixtion หรือ Confusion	116
ก. การผสมทรัพย์สินที่เป็นของเหลว.....	116
ข. การผสมทรัพย์สินที่มีใช้ของเหลว.....	116
2. Adjunction หรือ Conjunction	116
ญ. วิธีการรวมเข้าด้วยกัน.....	119
1. การรวมอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์.....	119
2. การรวมอันเกิดจากการกระทำโดยธรรมชาติ.....	119
3. มาตรา 1316 มิได้บัญญัติถึงความสุจริตไว้.....	120
ฎ. การได้กรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ที่รวมกันเป็นส่วนควบ...	121
1. กรณีที่ไม่อาจถือได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เป็นประธาน	121
ก. ขอบเขตในการได้กรรมสิทธิ์.....	121
ข. ส่วนแห่งการถือกรรมสิทธิ์.....	121
2. กรณีที่อาจถือได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เป็นประธาน...	122
ก. การพิจารณาว่าทรัพย์สินใดควรจะเป็นทรัพย์สินที่เป็นประธาน.....	122
ข. ขอบเขตในการได้กรรมสิทธิ์.....	124
ค. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1316 วรรคสอง กำหนดให้ใช้คำของทรัพย์สินแต่มิได้กำหนดวิธีคำนวณว่าให้คิดเวลาใด.....	125
1. การกำหนดให้ใช้คำของทรัพย์สิน.....	125

2. การคำนวณการชดเชยค่าของทรัพย์สินควรจะคิด	
เวลาใด.....	126
ก. ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยไม่สุจริต.....	127
ข. ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยสุจริต.....	128
2. การทำของขึ้นใหม่ด้วยแรงงาน.....	128
ก. กฎหมายโรมัน.....	129
ข. กฎหมายเยอรมัน.....	130
ค. กฎหมายอังกฤษ.....	132
ง. กฎหมายฝรั่งเศส.....	132
จ. กฎหมายอาร์เจนตินา.....	132
ฉ. กฎหมายญี่ปุ่น.....	134
ช. กฎหมายฟิลิปปินส์.....	134
ญ. อย่างไรก็ตามจะถือว่าเป็นการทำของขึ้นใหม่ด้วยแรงงาน...	136
1. มีการใช้แรงงานหรือศิลปะ.....	138
2. เป็นสัมภาระของผู้อื่น.....	138
3. มีทรัพย์สินใหม่เกิดขึ้น.....	138
ฎ. การได้กรรมสิทธิ์ในของที่ทำขึ้นใหม่ด้วยแรงงาน.....	139
1. กรรมสิทธิ์ตกเป็นของเจ้าของสัมภาระนอกจากตำแหน่ง แรงงานมากกว่าตำแหน่งสัมภาระมาก จึงจะตกเป็นกรรม สิทธิ์ของผู้ประกอบการงาน.....	139
2. กรรมสิทธิ์ตกเป็นของผู้ประกอบการงาน นอกจากตำแหน่ง แรงงานน้อยกว่าตำแหน่งสัมภาระมาก	140
3. การถือหลักโดยคำนึงถึงสภาพเดิมแห่งสัมภาระ.....	140

	หน้า
ฎ. อย่างไรก็ตามจะถือว่าค่าแรงงานมากกว่าค่าสัมภาระมาก.....	140
ฐ. มาตรา 1317 มิได้บัญญัติในเรื่องความสุจริตไว้.....	141
ท. การคำนวณค่าเสียหายระหว่างคู่กรณี.....	142
1. กรณีตามมาตรา 1317 วรรค 1 คือการคิดคำนวณค่า แรงงานให้แก่ผู้กระทำความผิด.....	142
ก. การกระทำโดยสุจริต.....	142
ข. การกระทำโดยไม่สุจริต.....	142
2. กรณีตามมาตรา 1317 วรรค 2 คือการคิดคำนวณค่า สัมภาระให้แก่เจ้าของ.....	143
ก. การกระทำโดยสุจริต.....	143
ข. การกระทำโดยไม่สุจริต.....	143

บทที่ 3

การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยเข้าถือเอาซึ่งสิ่งสักริมทรัพย์ไม่มีเจ้าของ.....	144
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย.....	144
กฎหมายโรมัน.....	145
กฎหมายเยอรมัน.....	146
กฎหมายอาร์เจนตินา.....	148
กฎหมายญี่ปุ่น.....	149
กฎหมายหลุยส์เซียนา.....	150
กฎหมายฟิลิปปินส์.....	150
กฎหมายออสเตรเลีย.....	152
กฎหมายอังกฤษ.....	154
กฎหมายอิตาลี.....	156

กฎหมายสัตว์สี.....	160
ทฤษฎีการได้กรรมสิทธิ์โดยการเข้าถือเอา.....	161
ข้อแตกต่างระหว่างการเข้าถือเอาและการครอบครอง.....	161
การได้กรรมสิทธิ์โดยการเข้าถือเอาไม่มีได้เฉพาะเพื่อสังหาริมทรัพย์.....	161
ทรัพย์ไม่มีเจ้าของคืออะไร.....	162
การได้กรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์โดยมีเจ้าของ.....	162
ทรัพย์ที่เคยมีเจ้าของแต่เจ้าของได้ละทิ้งทรัพย์นั้นแล้ว ถือว่าเป็นทรัพย์ไม่มีเจ้าของ.....	163
สัตว์ป่า.....	165
ก. อย่างเป็นสัตว์ป่า.....	165
ข. สัตว์ซึ่งเลี้ยงเชื่องแล้ว.....	165
ลักษณะของสัตว์ไม่มีเจ้าของ.....	165
ก. สัตว์ป่าในสวนสัตว์และปลาในบ่อหรือน้ำซึ่งเจ้าของกั้นไว้.....	166
ข. สัตว์ป่าในที่รกร้างว่างเปล่าหรือในน้ำสาธารณะก็ดึกหรือในที่ดินหรือที่น้ำมีเจ้าของ.....	167
ค. การถือเอาสัตว์ป่าโดยการทำให้สัตว์ป่าบาดเจ็บ.....	167
การติดตามสัตว์.....	168
การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเลี้ยงฝัง.....	169

บทที่ 4

การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหาย ทรัพย์อันตก หรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำหรือน้ำขึ้นน้ำลง ทรัพย์ซึ่งได้ใช้หรือได้มาหรือเกี่ยวกับการกระทำผิด ทรัพย์อันมีค่า และโดยสุจริตในพฤติการณ์พิเศษ.....	170
--	-----

	หน้า
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย.....	170
กฎหมายโรมัน.....	172
กฎหมายอังกฤษ.....	173
กฎหมายเยอรมัน.....	178
กฎหมายอาร์เจนตินา.....	190
กฎหมายสวีต.....	195
กฎหมายฟิลิปปินส์.....	193
กฎหมายออสเตรเลีย.....	199
กฎหมายญี่ปุ่น.....	204
การได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหาย.....	205
ก. ที่มาในกฎหมายเก่าของไทย.....	205
ข. คำจำกัดความคำว่าทรัพย์สินหาย.....	206
ค. ข้อแตกต่างระหว่างทรัพย์สินไม่มีเจ้าของและทรัพย์สินหาย.....	206
ง. สถานที่พบทรัพย์สินหาย.....	206
จ. หน้าที่ของผู้เก็บทรัพย์สินหาย.....	209
1. กรณีรู้ตัวผู้ของหายหรือเจ้าของ.....	209
2. กรณีไม่อาจรู้ตัวผู้ของหายหรือเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิจะรับทรัพย์สินหรือ บุคคลที่ระบุนั้นไม่ยอมรับทรัพย์สิน.....	210
ฉ. ความระมัดระวัง.....	211
ช. รางวัลสำหรับผู้เก็บได้.....	212
1. เงื่อนไขการให้รางวัล.....	212
2. เกณฑ์คำนวณรางวัล.....	213
3. ภาระธรรมเนียม.....	214

	หน้า
๕. ค่าเสียหาย.....	214
๖. การได้กรรมสิทธิ์.....	215
1. เจือนโยการได้กรรมสิทธิ์.....	215
2. การได้กรรมสิทธิ์ในโบราณวัตถุ.....	216
ทรัพย์สินที่ตกหรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำหรือน้ำขึ้นน้ำลง.....	217
ก. ทรัพย์สินที่ตกหรือทิ้งทะเลหรือทางน้ำหรือน้ำขึ้นน้ำลงคืออะไร.....	217
ข. กฎหมายและข้อบังคับว่าด้วยการนั้น.....	218
ค. ทรัพย์สินที่จมน้ำ.....	218
การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ได้มาหรือ เกี่ยวกับการกระทำผิด.....	219
ก. ความมุ่งหมายของกฎหมาย.....	219
การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอันมีค่า.....	219
ก. สิ่งห้ามทรัพย์สินอันมีค่าคืออะไร.....	219
ข. การได้กรรมสิทธิ์ในสิ่งห้ามทรัพย์สินอันมีค่า.....	222
การได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ได้มาโดยสุจริตในพฤติการณ์พิเศษ.....	223
ก. การได้มาโดยนิติกรรมอันเป็นโมฆียะ.....	224
ข. สิทธิของบุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริต.....	225
ค. สิทธิของบุคคลผู้ได้เงินตรามาโดยสุจริต.....	227
ง. สิทธิของบุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินมาโดยสุจริตในการขายทอดตลาดหรือในท้อง ตลาดหรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้น.....	227
บทที่ 5	
การได้กรรมสิทธิ์โดยอายุความ.....	234
กฎหมายโรมัน.....	234

วิธีการครอบครองเป็นเวลายาวนาน (Longi Temporis
Praescriptio)..... 236

กฎหมายสวีต..... 239

กฎหมายเยอรมัน..... 241

กฎหมายอิตาลี..... 244

กฎหมายสวิตเซอร์แลนด์..... 248

กฎหมายอเมริกา..... 250

กฎหมายฝรั่งเศส..... 251

ลักษณะการครอบครอง..... 252

 ก. ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่สันนิษฐานว่าเป็นการยึดถือทรัพย์สิน
 เพื่อตน..... 253

 ข. การยึดถือไว้แทนผู้อื่นจะเปลี่ยนลักษณะการยึดถือเพื่อตนเองโดยการ
 บอกกล่าว..... 254

 ค. ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการยึดถือเพื่อตนในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีการจด
 ทะเบียนที่ดิน..... 255

 ง. การยึดถือไว้แทนผู้อื่นจะเปลี่ยนลักษณะการยึดถือเป็นการยึดถือเพื่อ
 ตนเอง เนื่องจากเป็นการครอบครองโดยสุจริตอาศัยอำนาจใหม่
 จากบุคคลภายนอก..... 255

การครอบครองเป็นสิทธิหรือไม่..... 256

 ก. สถานะการครอบครองก่อนมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 4
 ยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าการครอบครองเป็นสิทธิ..... 256

 ข. สถานะการครอบครองหลังมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 4
 เห็นว่าการครอบครองเป็นสิทธิ..... 256

ด. ความเห็นของนักนิติศาสตร์เกี่ยวกับฐานะของการครอบครองว่าเป็น สิทธิและเป็นทรัพย์สิน.....	257
สิทธิครอบครองเกี่ยวข้องกับกรรมสิทธิ์อย่างไร.....	258
ก. นักกฎหมายอังกฤษถือว่าสิทธิครอบครองเป็นแต่เพียงอุปกรณ์ของ กรรมสิทธิ์.....	258
ข. ความเห็นของ Ulpius เกี่ยวกับความเกี่ยวพันระหว่างการครอบ ครองกับกรรมสิทธิ์.....	259
ค. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยบัญญัติไว้ว่าสิทธิครอบครอง ไม่จำต้องเกี่ยวข้องกับกรรมสิทธิ์เสมอไป.....	259
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยบัญญัติไว้ว่าสิทธิครอบครองเป็น สิทธิที่แฝงอยู่ในสิทธิทั้งหลาย.....	260
ความแตกต่างของสิทธิครอบครองกับสิทธิอื่น ๆ	260
ก. ความแตกต่างในการเกิดสิทธิครอบครอง.....	260
ข. ความแตกต่างในทางผลของสิทธิครอบครอง.....	260
ค. ความแตกต่างในการสิ้นสุดการครอบครอง.....	261
นโยบายของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิครอบครองให้มีผลดังกล่าวข้างต้น.....	262
ก. เพื่อทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม.....	262
ข. เป็นหลักฐานก่อให้เกิดการสันนิษฐานของกฎหมาย.....	262
ค. เหตุผลในทางเศรษฐกิจ.....	262
ผลของการครอบครองย่อมได้กรรมสิทธิ์โดยอายุความ.....	262
ก. นโยบายเรื่องอายุความ.....	263
ข. ข้อแตกต่างระหว่างอายุความได้สิทธิกับอายุความเสียสิทธิ.....	263

ด. หลักการได้กรรมสิทธิ์โดยอายุความก่อนมีประมวลกฎหมายแพ่งและ
 พหุศาสตร์ของไทยเคยเรียกว่าการปกครองปรปักษ์ (**Adverse
 Possession**) และได้อายุกฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จบทที่ 42 264

ง. นโยบายในเรื่องได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์..... 265

จ. สำคัญในการได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์..... 265

1. ทรัพย์สินที่จะเข้าครอบครองปรปักษ์จะต้องเป็นทรัพย์สินที่มีกรรม
 สิทธิอยู่แล้ว..... 265
2. เป็นการครอบครองโดยสงบเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ.. 266
3. ครอบครองติดต่อกันมาถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์เป็นเวลาสิบปี ถ้า
 เป็นสังหาริมทรัพย์เป็นเวลาห้าปี..... 268
4. เกี่ยวกับเรื่องอายุความได้สิทธิ์..... 270
5. การแบ่งแยกทรัพย์สินที่ถูกครอบครองปรปักษ์โดยใช้อายุความ ตาม
 สภาพแห่งทรัพย์สิน..... 271
6. ความสุจริต..... 272

บทที่ 6

การได้มาซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน..... 276

สิทธิกฎหมายที่ดิน..... 276

การได้กรรมสิทธิ์..... 278

บทที่ 7

การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยทางนิติกรรม..... 279

กฎหมายโรมัน..... 280

กฎหมายอังกฤษ..... 282

	หน้า
กฎหมายอาชโชนตึน้า.....	285
กฎหมายสวัสดิ.....	286
กฎหมายเยอรมัน.....	287
กฎหมายฝรั่งเศส.....	290
ความหมายของการไต่กรรมสิทธิ์โดยนิติกรรม.....	291
ความหมายของ Tradition	291
ก. ความหมายของ Tradition	292
ข. ชนิดของ Tradition	292
หลักเกณฑ์การโอนโดยการแยกสัญญาซื้อขายออกจากการโอนกรรมสิทธิ์.....	293
หลักเกณฑ์การโอนโดยไม่แยกสัญญาซื้อขายออกจากการโอนกรรมสิทธิ์.....	298
ข้อดีและข้อเสียของการแยกออกเป็นสัญญาในทางลักษณะทรัพย์สินและทาง ทางลักษณะหนี้.....	300
การจดทะเบียนสาธารณะ.....	302
1. ชนิดของทะเบียนสาธารณะ.....	302
2. ทรัพย์สินที่จะจดทะเบียน.....	303
3. ผลบังคับของกฎหมายในการจดทะเบียนสาธารณะ.....	304
บทที่ ๘	
การไต่กรรมสิทธิ์โดยทางมรดก.....	309
กฎหมายมรดกก่อนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	310
สาเหตุที่ต้องมีกฎหมายมรดก.....	311
กฎหมายโรมัน.....	312
กฎหมายอังกฤษ.....	312

	หน้า
กฎหมายฝรั่งเศส.....	314
กฎหมายเยอรมัน.....	314
กฎหมายญี่ปุ่น.....	316
กฎหมายอเมริกา.....	317
ก. หลักกฎหมายเรื่องการใช้สิ่งหาปริมาณ.....	317
ข. การได้มาโดยมิได้ทำพิธีกรรม.....	318
ค. การได้มาโดยทางพิธีกรรม.....	319
1. การให้สิ่งหาปริมาณซึ่งมีผลเมื่อตาย.....	319
2. การให้สิ่งหาปริมาณซึ่งมีผลเมื่อตาย.....	320
แนวกฎหมายไทย.....	320
บทที่ 9	
สรุปและขอเสนอแนะ.....	322
ผลของการวิจัย.....	322
ก. ผลอันได้จากวัตถุประสงค์.....	322
ข. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	322
1. เพื่อประโยชน์แก่ผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์.....	322
2. เพื่อเสนอแนะการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของ ไทย.....	323
ขอเสนอแนะในการวิจัยขั้นต่อไป.....	331
บรรณานุกรม.....	332
ประวัติผู้เขียน.....	337

บทนำ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง " การไต่มาซึ่งกรรมสิทธิ์ " นี้สืบเนื่องมาจากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันต้องการความรวดเร็วในการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจสูงขึ้น เพื่อเป็นผลในการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง หรือประเทศอื่น สาเหตุประการหนึ่งในนานาประการนั้นเป็นสาเหตุมาจากการเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เพราะผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่านั้นย่อมมีสิทธิ์จะบันดลให้ทรัพย์สินที่มีอยู่เกิด การหมุนเวียนให้มูลค่าในทางเศรษฐกิจได้

เมื่อเป็นเช่นนี้วิธีการไต่มาซึ่งกรรมสิทธิ์ย่อมเป็นกฎแจกดอกสำคัญที่จะแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้ เพราะถ้าวิธีการไต่มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ยังล่าช้าหรือล่าช้าหรือมีขั้นตอนที่สลับซับซ้อนเกินความจำเป็นแล้ว ก็ย่อมไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานว่าควรจะได้มีการศึกษาวิจัยหลักกฎหมายเกี่ยวกับการไต่มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยว่าสมควรจะได้มีขอบเขตเพียงใด เหมาะสมกับภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันหรือไม่ สมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหรือไม่

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าและวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะเป็ประโยชน์แก่ผู้ศึกษาวิชานิติศาสตร์ในการที่จะนำไปประกอบการศึกษาวิชานี้ให้กว้างขวางขึ้นอีก และอาจเป็นข้อสะกิดแนวความคิดผู้ร่างกฎหมายในอนาคตเพื่อให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย เดินไปในแนวที่ เหมาะสมขึ้นก็ได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการค้นคว้าและรวบรวมจากตำรากฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย ตามที่จะมีปรากฏตามท้องสมุคต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้พยายามอย่างที่สุดที่จะนำหลักกฎหมาย ของประเทศต่าง ๆ มาบันทึกไว้ให้เห็นทั้งในคำค้นตัวบทคำพิพากษาฎีกาและคำอธิบายเพื่อ ให้เห็นแนวการเขียนบทบัญญัติ, แนวการตีความของศาล และแนวการอธิบายของอาจารย์ ผู้สอนกฎหมาย แล้วนำมาเปรียบเทียบสรุปเป็นเนื้อเรื่องและความคิดเห็นโดยจำแนกเป็น บทและหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยจะมองเห็นปัญหาในขณะนี้ แต่อย่างไรก็ดีแม้ว่าปัญหา ที่ผู้วิจัยจะยังมองไม่เห็นในขณะนี้ก็ตาม วิทยานิพนธ์นี้ก็จะประโยชน์ที่จะให้ข้อมูลเบื้องต้น ที่จะมีผู้ค้นคว้าต่อไป เพราะได้นำเอาตัวบทของประเทศต่าง ๆ มาไว้โดยสมบูรณ์ดังกล่าว แล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย